

Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova

ORDIN

20.10.2021 nr. 1428

mun. Chișinău

**Cu privire la aprobarea Metodologiei de evaluare
prin descriptori la disciplina Educație pentru societate
în învățământul profesional tehnic**

În temeiul articolului 64, alin. (2) din Codul educației al Republicii Moldova, nr. 152/2014 și în conformitate cu Planul-cadru pentru programele de studii de învățământ profesional tehnic secundar, aprobat prin ordinul Ministerului nr. 488/2019, Planul-cadru pentru învățământul liceal în cadrul programelor integrate de formare profesională tehnică postsecundară, aprobat prin ordinul Ministerului nr. 701/2020 și Curriculumul la disciplina Educație pentru societate în învățământul liceal, aprobat prin ordinul Ministerului nr. 1124/2018,

ORDON:

1. A aproba Metodologia de evaluare prin descriptori la disciplina Educație pentru societate în învățământul profesional tehnic, conform anexei.
2. Directorii instituțiilor de învățământ profesional tehnic vor asigura implementarea ordinului începând cu anul de învățământ 2021-2022.
3. Direcția învățământ profesional tehnic (dl Silviu Gîncu, șef Direcție):
 - 1) va aduce la cunoștință instituțiilor de învățământ profesional tehnic prezentul ordin;
 - 2) va organiza ateliere de diseminare a Metodologiei de evaluare prin descriptori la disciplina Educație pentru societate în învățământul profesional tehnic
 - 3) va oferi suport metodologic în vederea implementării ordinului.
4. Controlul executării ordinului mi-l asum.

Ministru

Anatolie TOPALĂ

**Aprobată prin Ordinul MEC
nr. 1428 din 20 octombrie 2021**

**METODOLOGIA
DE EVALUARE PRIN DESCRIPTORI
LA DISCIPLINA EDUCAȚIE PENTRU SOCIETATE
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL TEHNIC**

Chișinău, 2021

Aprobată prin ordinul Ministerului Educației și Cercetării 1428 din 20 octombrie 2021

Grupul de autori, aprobat prin ordinul Ministerului nr. 621/2021:

Magdalena Rusnac-Frăsineanu, dr., grad didactic superior, coordonator-autor, Ministerul Educației și Cercetării;

Olga Elpujan, grad didactic superior, profesoară de Educație pentru societate, IP LTR „I. Creangă”, mun. Bălți;

Diana Galanton, grad didactic superior, profesoară de Educație pentru societate, IP LT „M. Eminescu”, mun. Bălți;

Iosif Moldovanu, expert național, Consiliul Europei;

Valentina Plamadeala, grad didactic unu, Ministerul Educației și Cercetării;

Diana Gherman, grad didactic superior, profesoară de Educație pentru societate, ȘP nr.2, Chișinău;

Lilia Bologan, grad didactic unu, profesoară de Educație pentru societate, Centrul de excelență în economie și finanțe, Chișinău;

Andriana Nastas, grad didactic doi, profesoară de Educație pentru societate, ȘP Ungheni;

Olga Malear, grad didactic doi, profesoară de Educație pentru societate, ȘP nr.1, Cahul;

Aliona Rotaru, grad didactic doi, profesoară de Educație pentru societate, ȘP nr.6, mun. Chișinău;

Vasile Moroz, grad didactic doi, profesor de Educație pentru societate, ȘP Glodeni;

Olesea Valenti –Târța, grad didactic doi, profesoară de Educație pentru societate, Colegiul de Ecologie, mun. Chișinău;

Ecaterina Derivolcova, grad didactic doi, profesoară de Educație pentru societate, Colegiul „M. Ciachir”, Comrat.

**Metodologia de evaluare
prin descriptori la disciplina Educație pentru societate
în învățământul profesional tehnic**

PRELIMINARII

Formarea competențelor pentru cultura democratică în învățământul profesional tehnic implică o abordare diferită dat fiind faptul că, discipline de specialitate din Planul-cadru pentru programele de studii de învățământ profesional tehnic secundar (Ordinul MECC nr. 488/2019) și Planul-cadru pentru învățământul liceal în cadrul programelor integrate de formare profesională tehnică postsecundară (Ordinul MECC nr. 701/2020), duc la diminuarea numărului de ore la disciplinele obligatorii (componenta liceală), inclusiv la Educație pentru societate.

1. Metodologia de evaluare prin descriptori la disciplina Educație pentru societate în învățământul profesional tehnic (în continuare Metodologie) stabilește modul de organizare a procesului de evaluare.
2. Metodologia este elaborată în conformitate cu principiile și în spiritul următoarelor documente:
 - Convenția cu privire la drepturile copilului (1989);
 - Carta Consiliului Europei privind educația pentru cetățenie democratică și educația pentru drepturile omului (2010);
 - Cadru de referință european al competențelor pentru cultura democratică (2018);
 - Codul educației al Republicii Moldova (2014);
 - Curriculumul la disciplina Educație pentru societate în învățământul liceal (ordinul MECC nr. 1124/2018).

I. EVALUAREA PRIN DESCRIPTORI: SCOP, OBIECTIVE ȘI PRINCIPII

I.1. Scopul și obiectivele evaluării

3. Scopul de bază al Metodologiei este de a reglementa acțiunile cadrelor didactice în proiectarea și realizarea unui proces sigur, incluziv și respectuos de evaluare a rezultatelor învățării.
4. Evaluarea prin descriptori la disciplina Educație pentru societate are următoarele obiective:
 - a obține o înțelegere a progresului elevilor/elevelor în dezvoltarea competențelor specifice disciplinei;
 - a identifica tendințele în progresele pe care le fac elevii/elevele în procesul de formare a competențelor pentru cultura democratică;
 - a decide asupra progreselor actuale ale elevilor/elevelor și a obiectivelor viitoare de învățare, astfel încât învățarea ulterioară să poată fi adaptată, permițând elevilor/elevelor să atingă aceste obiective;
 - a constata dificultățile specifice de învățare, astfel încât demersul educațional ulterior să poată fi adaptat pentru a ajuta elevii/elevele să depășească aceste dificultăți;
 - a oferi feedback profesorilor cu privire la modul în care învățarea și evaluarea ar putea fi adaptate pentru a obține o eficacitate mai mare;
 - a stabili eficiența unei intervenții educaționale particulare și/ sau a unui program de învățare.

I.2. Principiile evaluării

5. În organizarea evaluării la disciplina Educație pentru societate sunt respectate următoarele principii:

- Principiul validității: o evaluare trebuie să descrie și/sau să măsoare cât mai exact nivelul de competență sau rezultatele învățării, și nu alte rezultate neintenționate sau alți factori străini. O evaluare validă este cea care descrie cu acuratețe atingerea rezultatelor preconizate de învățare.
- Principiul fiabilității: fiabilitatea înseamnă că o evaluare ar trebui să producă rezultate care sunt coerente și stabile. O evaluare fiabilă/sigură este una care generează rezultate similare dacă procedura de evaluare va fi administrată din nou aceluiași/aceleiași elev/eleve, dar de alt evaluator.
- Respectul: evaluarea bazată pe respect deplin îi poate motiva pe cei evaluați să înțeleagă și să accepte deplin evaluarea și scopurile acesteia. Procedurile de evaluare trebuie să respecte întotdeauna demnitatea umană și drepturile celor care învață și care sunt evaluați.
- Principiul echității: echitate înseamnă că evaluarea trebuie să fie corectă și nu trebuie să favorizeze sau să dezavantajeze nici- un grup sau individ. O metodă echitabilă asigură tuturor elevilor/elevelor oportunități egale de a-și arăta nivelul de competență. Inechitatea în evaluare poate apărea din mai multe motive. De exemplu, o evaluare care prevede ca elevii/elevele să aibă acces de la domiciliu la dispozitive de informare/comunicare ar putea să facă discriminări față de cei care nu au astfel de posibilități. O evaluare care impune ca elevii/elevele să aibă cunoștințe despre cultura grupului majoritar ar putea să discrimineze pe elevii/elevele din grupurile minoritare. Metodele de evaluare care sunt nedrepte și discriminatorii față de posibilitățile diferite ale elevilor/elevelor sau apartenența acestora la alte tipuri de grupuri minoritare nu ar trebui utilizate.
- Principiul transparenței: o evaluare este transparentă dacă elevii/elevele primesc în prealabil informații explicite, exacte și clare despre scopul evaluării și criteriile de evaluare. Activitățile de evaluare se vor realiza cu știrea sau chiar la cererea celor evaluați sau a reprezentanților legali ai acestora, rezultatele evaluărilor aducându-se la cunoștința celor interesați în mod operativ și în formă corespunzătoare. Modalitatea de a acorda calificativele trebuie să fie cunoscută de elevi/eleve și de reprezentanții legali.
- Principiul aplicabilității: metodele de evaluare trebuie să fie posibile de utilizat practic de către profesori, având în vedere resursele disponibile, timpul și constrângerile practice.

6. Având în vedere atenția sporită acordată valorilor și atitudinilor de către disciplina Educație pentru societate, o importanță deosebită o are respectarea principiilor respectului, echității și transparenței, precum și asigurarea unui echilibru între validitate și fiabilitate, pe de o parte, respectiv, aplicabilitate practică, pe de altă parte.

I.3. Cerințe în procesul de evaluare

7. Pentru a respecta principiile enunțate mai sus, în procesul de evaluare la disciplina Educație pentru societate, cadrul didactic:

7.1. Încurajează implicarea elevului/elevei în mod firesc în activitățile proiectate. Drept urmare, elevul/eleva nu va percepe evaluarea și observarea comportamentelor sale ca pe o sursă de disconfort și stres permanent;

7.2. Asigură respectarea dreptului elevului/elevei la intimitate și la confidențialitate, în special în ceea ce privește valorile și atitudinile sale;

7.3. Manifestă sensibilitate la formularea feedbackului, comentariilor și la anunțarea rezultatelor evaluării, punând accentul pe aspectele pozitive și nu pe cele deficitare, și evitând umilirea, descurajarea sau afectarea negativă a percepției de sine a elevilor/elevelor.

8. Evaluarea prin descriptori la disciplina Educație pentru societate solicită de la cadrul didactic:
- a proiecta activități și produse care materializează rezultatele procesului de învățare (atitudini, deprinderi, capacități, cunoștințe, motivații s.a.);
 - a crea condiții și situații reale/ autentice de realizare a activităților și produselor școlare de către elevi/eleve;
 - a analiza activitățile și produsele, realizate de către elevi/eleve, în baza descriptorilor de competență.

II. CARACTERISTICILE EVALUĂRII PRIN DESCRIPTORI

9. Prezenta Metodologie include descriptori pentru cele 20 de competențe din Cadrul de referință al competențelor pentru cultura democratică, definite în calitate de competențe specifice ale disciplinei Educație pentru societate.

10. Descriptorii de competență:

- reprezintă descrieri de comportamente observabile, manifestate de către elevi/eleve în diverse situații de învățare și viață sau reflectate în produsele activității acestora;
- oferă un set de descrieri pozitive ale comportamentelor observabile care indică faptul că o persoană a atins un anumit nivel de experiență într-o anumită competență;
- desemnează comportamente ale elevilor/elevelor manifestate în mod firesc, succedate în mod logic și continuu și nu declanșate în mod artificial și izolat;
- corelează cu unitățile de competență, competențele specifice și cu profilul absolventului/absolventei stabilite de Curriculumul la disciplina Educație pentru societate;
- dețin rolul de criterii riguroase și obiective de acordare a calificativelor;
- îndeplinesc funcția de etalon de evaluare care să producă rezultate comparabile, relativ standardizate, efectuate în diverse situații și de către persoane diferite.

11. Descriptorii de competență sunt eșalonați pe clase/ ani de studii în conformitate cu:

- particularitățile de vârstă ale elevilor/elevelor;
- contextele educaționale pe clase;
- unitățile de învățare curriculare;
- produsele învățării recomandate de Curriculum la disciplină.

12. Evaluarea bazată pe observarea comportamentelor specificate prin descriptori indică:

- competențele formate la elevi/eleve într-o perioadă rezonabilă de timp (un an școlar/program de formare profesională) și manifestate în diferite situații și contexte;
- unitățile de competență și competențele curriculare care urmează a fi dezvoltate în activitățile educaționale următoare.

13. În vederea implementării Metodologiei, descriptorii de competență eșalonați pe an școlar/program de formare profesională) au fost selectați din lista descriptorilor pentru cultură democratică, aprobată de Consiliul Europei, și sunt puși în aplicare.

III. ORGANIZAREA PROCESULUI DE EVALUARE PRIN DESCRIPTORI

III.1. Sursele și structura procesului de evaluare

14. Evaluarea prin descriptori constituie parte componentă a procesului educațional la disciplina

Educație pentru societate și se realizează prin:

- Observarea comportamentelor elevilor/elevelor pe parcursul activităților, inclusiv în procesul de elaborare/realizare și prezentare de către elevi/eleve a produselor învățării;
- Activitățile de reflecție, autoevaluare și evaluare reciprocă între elevi/eleve.

15. Utilizarea descriptorilor de competență este strâns legată de observare. Efectuată în mod sistemic și regulat, observarea devine parte determinantă în procesul de evaluare și se realizează cu respectarea principiilor și cerințelor specificate în pct. 5-7.

16. Procesul de evaluare a competențelor elevilor/elevelor se desfășoară pe durata întregului an școlar/program de formare profesională, conform următorului parcurs:

16.1. Familiarizarea elevilor/ elevelor cu Metodologia de evaluare, în cadrul lecției de introducere în studiul disciplinei, și care include:

- modalitățile de observare a comportamentelor care denotă achiziționarea competențelor specifice disciplinei nu doar la anumite momente dedicate evaluării, ci pe tot parcursul anului școlar/programului de formare profesională tehnică, în cadrul orelor și în afara acestora, conform principiului transparenței, enunțat la pct. 5.
- explicații cu referire la faptul că evaluarea nu este un scop în sine, ci un instrument care ajută la verificarea eficacității procesului de formare a competențelor pentru cultura democratică și la orientarea învățării în viitor.

16.2. Observarea, pe parcursul realizării activităților din cadrul fiecărei lecții, a comportamentelor elevilor/elevelor și înregistrarea descriptorilor de competență în Catalogul grupei. Cadrul didactic la disciplină acordă timpul și spațiul necesar etapei de reflecție de la finalul activităților de învățare.

16.3. Reflecția, realizată în cadrul lecției și la final de an școlar/program de formare profesională (cel puțin 1-2 ore), include analize profunde asupra competențelor formate, reprezentând o sursă valoroasă de informații pentru procesul de evaluare și nu constituie o evaluare sumativă. Astfel, la final de an școlar/program de formare profesională, cadrul didactic analizează și oferă feedback despre cele constatate în procesul de achiziționare a competențelor specifice.

16.4. Cuantificarea descriptorilor de competență cu acordarea calificativelor, este realizată la finalul programului de formare profesională tehnică secundară cu durata de 1-2 ani și la finele anului de studii la programele de formare profesională tehnică secundare conexe, cu durata de 3 ani de studii.

În învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar cuantificarea descriptorilor de competență este realizată la finele fiecărui an de studii cu acordarea calificativelor.

16.5 Cadrul didactic, în cadrul ultimilor ore de studii, oferă feedback și explică informații privind finalizarea procesului de evaluare.

16.6. Cadrul didactic adaptează, dacă este cazul, procesul de evaluare a competențelor la nevoile și capacitățile elevului/elevei, care învață conform unui plan educațional individualizat.

III.2. Evaluarea prin observarea comportamentelor elevilor/ elevelor pe parcursul activităților

17. Evaluarea prin observarea comportamentelor elevilor/elevelor la disciplina Educație pentru societate respectă următoarele cerințe/condiții:

- include o varietate de situații, inclusiv răspunsul elevului/elevei la sarcinile specifice, munca efectuată individual în sala de clasă, interacțiuni cu profesorul și cu colegii/colegele în timpul activității în clasă, precum și comportamentul în timpul pauzelor, înainte și după începerea lecțiilor, sau în timpul activităților extracurriculare și/ sau extrașcolare;

- se concentrează pe comportamentul verbal, para-verbal și non-verbal, și se mai ia în considerare pe lângă ceea ce se spune și face, aspecte cum ar fi contactul vizual, atitudinile, exprimarea emoțiilor etc;
- servește ca instrument eficient pentru elaborarea planurilor educaționale personalizate bine direcționate și utilizarea adecvată și/sau diferențierea strategiilor didactice;
- este efectuată într-un mod care respectă nevoile, ritmul, capacitățile fiecărui elev/eleve și contribuie la crearea unui stări de bine în procesul educațional;
- utilizează descriptorii nu doar în observarea, ci și înregistrarea comportamentului observat în catalogul școlar.

III.3. Evaluarea pe baza produselor de învățare realizate de elevi/eleve

18. La evaluarea produsului, cadrul didactic apreciază, în baza descriptorilor, comportamentul manifestat în procesul de elaborare și prezentare a acestuia, nu rezultatul/ produsul final în sine obținut de elevi/ eleve.

19. Implicarea elevilor/elevelor în activități de învățare ce generează produse:

- ajută elevii/elevele să-și exploreze valorile, atitudinile, abilitățile, cunoștințele, și, în același timp, duc la facilitarea dezvoltării acestora;
- încurajează elevii/elevele să reflecteze critic asupra propriei dezvoltări;
- permite elevilor/elevelor să acționeze în ritmul lor propriu;
- permite elevilor/elevelor să demonstreze ce competențe au achiziționat;
- oferă informații pentru evaluarea formativă.

20. Activitățile de învățare bazate pe proiect stimulează elevii/elevele să conecteze învățarea, nu numai cu activitățile realizate în clasă, la ore, dar și cu lumea socială, civică sau politică. Pentru a maximiza formarea competențelor elevilor/elevelor, proiectele trebuie să se bazeze pe probleme sau situații legate de viața elevilor/elevelor și a comunității, specificul programului de formare profesională și trebuie construite astfel încât elevii/elevele să demonstreze concomitent valori, atitudini, abilități și înțelegerea critică a cunoștințelor. Având în vedere faptul că activitățile de învățare bazate pe proiect reprezintă o parte importantă din curriculum, acestea reprezintă și o bogată sursă de informații pentru evaluarea formativă și pentru cea de la sfârșit de an școlar/program de formare profesională.

III.4. Evaluarea reciprocă și autoevaluarea

21. Evaluarea reciprocă și autoevaluarea sunt metode prin care se obțin simultan mai multe rezultate importante, atât pentru procesul de evaluare, cât și pentru procesul de învățare și de dezvoltare a competențelor. Aceste metode contribuie la implicarea și responsabilizarea elevilor/elevelor, la conștientizarea de către aceștia a aspectelor învățate, dar oferă de asemenea informații deosebit de valoroase cadrului didactic pentru evaluarea competențelor elevilor/elevelor. Datele oferite de elevi/ eleve în procesul de autoevaluare sau de evaluare reciprocă nu sunt în mod obligatoriu preluate ca atare de către cadrul didactic. În anumite cazuri, aceste date pot să nu reflecte în mod adecvat competențele elevilor/elevelor. De aceea, rămâne în responsabilitatea cadrului didactic să decidă ce anume preia și cum coroborează rezultatele autoevaluării și evaluării reciproce cu rezultatele observării comportamentului elevilor/elevelor și cu analiza modului în care competențele acestora se reflectă în produsele realizate/prezentate de elevi/eleve.

22. **Evaluarea reciprocă între elevi/ eleve**

Evaluarea reciprocă presupune implicarea elevilor/elevelor în oferirea reciprocă de feedback constructiv, centrat pe aspectele pozitive observate și bazat pe egalitate și respect. Aceasta contribuie la socializarea grupului de elevi/eleve, la coparticiparea în formarea semenilor, precum și la intensificarea convingerilor proprii.

23. Autoevaluarea

Autoevaluarea este o formă de evaluare care servește cunoașterii de sine și oferă posibilitatea fiecăruia să descopere sensul propriei valori, să evalueze propria formare, să conștientizeze competențele dezvoltate și să își definească obiectivele și prioritățile de autodezvoltare.

24. Autoevaluarea presupune ca, în baza descriptorilor de competență, elevul/eleva să reflecteze asupra propriului comportament, a învățării și a dezvoltării personale. Înregistrarea produsă este, de obicei, un text reflexiv scris, dar poate include și alte forme de exprimare, inclusiv verbale sau non-verbale, de exemplu, exprimare artistică. Reflecțiile pot fi structurate în mod liber de către elev/elevă sau pot fi structurate prin utilizarea unui algoritm specific, care este conceput pentru a se asigura că acestea oferă dovezi valide privind rezultatele învățării specifice care sunt evaluate. Printre instrumentele ce pot fi folosite în acest scop sunt: fișele de autoevaluare, jurnalele deschise sau închise, jurnalul reflexiv, fișele de reflecție autobiografică.

25. În procesul de realizare a autoevaluării, elevul/eleva poate să expună situațiile concrete în care s-a manifestat comportamentul racordat la descriptorul de competență, ținând cont și de faptul că într-o anumită situație se pot manifesta simultan comportamente corespunzătoare mai multor descriptori.

III.5. Evaluarea formativă

26. Evaluarea formativă la disciplina Educație pentru societate constituie un proces de colectare și interpretare a informațiilor despre succesul învățării unui individ, pe care elevul/eleva și/sau profesorul le pot folosi pentru a stabili obiective de învățare și a planifica alte activități de învățare.

27. Evaluarea formativă presupune oferirea de feedback din partea profesorului, ceea ce duce la creșterea gradului de conștientizare a elevului/elevei în ceea ce privește învățarea, la identificarea competențelor care sunt vizate în planificarea ulterioară, a aspectelor care trebuie ajustate și a punctelor forte în baza cărora pot fi dezvoltate alte elemente/aspecte.

28. Disciplina Educație pentru societate nu include evaluări sumative pe parcursul și la final de an școlar. Produsele realizate de către elevi/eleve nu se apreciază prin calificative, dar se evaluează manifestările de comportament corespunzătoare descriptorilor din anexe (învățământul profesional tehnic secundar anexe nr. 1-3, învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar anexa nr. 4).

29. Evaluarea la finele anului de studiu/programului de formare profesională la disciplină Educație pentru societate include cuantificarea competențelor formate în baza descriptorilor, pe baza următoarelor calificative: „foarte bine” (FB), „bine” (B), „suficient” (S).

30. Pentru stabilirea calificativului, la final de an școlar/program de formare profesională, se aplică următorul algoritm de calculare a numărului de competențe formate:

100% - 81% sau de la 20 până la 16 din numărul total de competențele formate corespunde calificativului foarte bine;

80% - 56% sau de la 15 până la 11 din numărul total de competențe formate corespunde calificativului bine;

55% - 25% sau de la 10 la 5 din numărul total de competențe formate corespunde calificativului suficient.

31. Evaluarea la finele semestrului I al anului de studii, presupune acordarea calificativului „admis” prin cumularea a cel puțin trei descriptori de competență. Calificativul se înregistrează în catalogul grupei și în carnetul de note la finele semestrului I.

III.6. Înregistrarea rezultatelor evaluării în catalogul școlar

32. Evaluarea este realizată în bază listei de descriptori corespunzătoare programului de formare profesională/anului de studiu respectiv (anexele nr. 1-4). Pentru fiecare dintre cele 20 de competențe specifice sunt determinați doi descriptori. Acești descriptori reprezintă modalități alternative și nu cumulative de exprimare prin comportamente observabile a competențelor specifice.

33. Se consideră formată competența specifică disciplinei, dacă sunt observate comportamente care corespund unui descriptor de la competența respectivă.

34. Cadrul didactic are obligația să introducă sistematic și regulat (pe toată durata anului de studii/programului de formare profesională), în catalogul grupei, la pagina rezervată disciplinei Educație pentru societate, în dreptul fiecărui elev/elevă, numărul de ordine al descriptorilor de competență corespunzători comportamentelor manifestate de elev/elevă și care reflectă competențele specifice ale disciplinei.

35. Pentru fiecare competență specifică disciplinei, pe parcursul anului școlar/programului de formare profesională, se înregistrează în catalogul grupei o singură dată doar unul dintre descriptorii din listă, în baza observării comportamentului elevului/elevei în diferite situații și contexte ale vieții școlare și extrașcolare. Pe durata întregului an școlar/program de formare profesională, fiecare elev/elevă poate avea maxim 20 de descriptori identificați și înregistrați în catalogul grupei. Nu este obligatoriu ca la fiecare oră și la fiecare elev/elevă să fie înregistrat câte un descriptor.

36. Atunci când elevul/eleva manifestă concomitent toți descriptorii unei competențe specifice, cadrul didactic, la înregistrarea unuia dintre aceștia în catalogul grupei, consultă și ia în considerare opinia elevului/elevei.

37. Cadrul didactic, până sau după consemnarea numărului unui descriptor în catalogul grupei, oferă feedback comportamental elevului/elevei. Forma (oral sau scris) și modalitatea de oferire a feedbackul este stabilită împreună cu elevul/eleva. Feedbackul oferit trebuie să fie:

- Imediat: reacția inversă este oferită elevului/elevei imediat ce cadrul didactic a decis să înregistreze în catalogul grupei numărul descriptorului de competență.
- Complet: cadrul didactic descrie fapte obiective/comportamentele pozitive și constructive manifestate de elev/elevă, fără a le interpreta, care denotă manifestarea unei competențe specifice. Cadrul didactic se asigură că elevul/eleva a înțeles ce i-a spus și răspunde la eventualele întrebări de clarificare.
- Prietenos: informația oferită individual sau unui grup de elevi/eleve care au manifestat aceleași comportamente trebuie să fie pe înțelesul elevului/elevei, sensibilă la nevoile și capacitățile fiecăruia.

- Continuu: procesul de oferire a feedbackului are loc pe tot parcursul anului școlar/programului de formare profesională, începând cu reacții comportamentale după realizarea unor sarcini/activități de învățare punctuale până la înregistrarea numărului de competență în catalogul grupei.

38. De asemenea, este posibil, în special la ora de reflecție, ca pentru unii elevi/unele eleve să fie observați un număr mai mare de descriptori, corespunzători mai multor competențe specifice. În acest caz, cadrul didactic înregistrează descriptorii identificați în spațiile libere anterioare zilei în care a avut loc ora.

39. Elevilor/elevelor cu un număr mai mare de 50% de absențe (motivate sau nemotivate) și/sau care nu au acumulat timp de un semestru minim 3 descriptori, li se organizează o sesiune de recuperare a orelor, conform unui orar aprobat de consiliul de administrație, coordonat cu profesorul și aprobat de directorul instituției de învățământ. Programul de recuperare/ameliorare presupune activități reflexive, în scris sau oral, în cadrul cărora profesorul determină împreună cu elevul/eleva comportamentele formate. Acest program nu prevede sub nici o formă probe de evaluare sumativă.

De asemenea, cadrul didactic discută cu elevul/eleva pentru:

- a) a identifica cauza absențelor și motivele neimplicării în activitățile, inclusiv starea emoțională a elevului/elevei, climatul psiho-social din grupă/colectiv sau alte cauze;
- b) a stabili împreună conținutul și termenii programului de recuperare/ameliorare.

40. Dacă în termenele stabilite, elevii/ elevele nu reușesc să recupereze orele din motive întemeiate, directorul instituției, în baza deciziei consiliului de administrație, acordă un termen suplimentar.

41. Pentru programul de formare profesională tehnică secundară cu durata de studii de un an calificativul se stabilește la finele programului de formare.

42. Pentru programul de formare profesională tehnică secundară cu durata de doi ani de studii calificativul se stabilește la finele programului de formare.

43. Pentru programele de formare profesională tehnică secundară cu durata de studii de trei ani și învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar calificativul este acordat la finele fiecărui an de studii al disciplinei, conform Planului de învățământ.

44. În catalogul grupei, la disciplina Educație pentru societate, cadrul didactic înregistrează:

- zilnic - data, prezența la ore a elevilor/elevelor, conținuturile curriculare la ore și tema pentru acasă, dacă aceasta este planificată;
- sistematic și pentru fiecare elev/elevă (în rubrica notarea rezultatelor învățării) numărul de ordine al descriptorilor care s-au manifestat în mod firesc, oferind elevului/elevei feedback descriptiv/comportamental;
- la final de an școlar/program de formare profesională – calificativul (FB, B, S) acordat fiecărui elev/eleve, conform pct. 30 al prezentei Metodologii, oferind elevului/elevei feedback descriptiv/comportamental;
- pentru elevii/elevele care au acumulat un număr mare de absențe pe parcursul anului de studiu (și nu mai este spațiu pentru consemnarea descriptorilor de competență în catalogul grupei), ca rezultat al parcurgerii programului de recuperare/ameliorare, se vor consemna descriptorii de competență manifestați într-un proces verbal. Acești descriptori, se iau în

calcul la stabilirea calificativului la disciplină, care se înscrie în catalogul grupei, iar la rubrica note, cadrul didactic înregistrează doar numărul procesului verbal.

45. Cadrul didactic explică, într-un mod accesibil, elevilor/elevelor și reprezentanților legali ai acestora descriptorii de competență pentru anul școlar/programul de formare profesională și îi informează periodic despre modalitatea de înregistrare a rezultatelor învățării în catalogul grupei.

46. Prezenta Metodologie este obligatorie pentru cadrele didactice și cele de conducere și intră în vigoare la data aprobării.

TABEL DE DESCRIPTORI

pentru disciplina Educație pentru societate la programe de formare profesională tehnică secundară cu durata de un an de studii

Nr. dr	Competență	Descriptori de competență
1.	Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului	1. Susține că toată lumea trebuie să recunoască libertățile fundamentale ale fiecărei ființe umane 2. Apără ideea că drepturile omului sunt necesare pentru ca fiecare ființă umană să poată trăi cu demnitate
2.	Valorizarea diversității culturale	3. Promovează ideea că întotdeauna trebuie să ne străduim să dezvoltăm o înțelegere reciprocă și un dialog semnificativ între persoane și grupuri care sunt percepute ca „diferite” unele de altele 4. Exprimă părerea că diversitatea culturală dintr-o societate trebuie să fie valorizată și apreciată
3.	Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității, și a statului de drept	5. Susține că legile trebuie întotdeauna să fie aplicate și îndeplinite în mod echitabil 6. Susține că alegerile democratice trebuie întotdeauna organizate în mod liber și corect, conform standardelor internaționale și legislației naționale și fără nici un fel de fraudă
4.	Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	7. Manifestă interes pentru a învăța despre credințele, valorile, tradițiile și viziunile asupra lumii ale altor persoane 8. Exprimă curiozitate față de alte credințe, interpretări, orientări și apartenențe culturale
5.	Respect	9. Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima 10. Îi tratează pe toți oamenii cu respect indiferent de mediul cultural din care provin
6.	Spirit civic	11. Exprimă că este dispus(ă) să coopereze și să lucreze cu ceilalți 12. Colaborează cu alte persoane pentru cauze de interes comun
7.	Responsabilitate	13. Arată că acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuni 14. Își asumă răspunderea pentru propriul comportament
8.	Auto-eficacitate	15. Exprimă încredere că poate să întreprindă acțiunile necesare pentru a atinge un scop 16. Exprimă convingerea că situațiile dificile pot fi depășite
9.	Toleranța ambiguității	17. Interacționează bine cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite 18. Se simte confortabil cu diferite tipuri de persoane
10.	Abilități de învățare autonomă	19. Dă dovadă că are abilitatea de a identifica resurse pentru învățare (de ex. oameni, cărți, internet etc.) 20. Caută să clarifice noile informații întrebând alte persoane atunci când e nevoie
11.	Abilități analitice și de gândire critică	21. Poate trage concluzii pe baza analizei unui argument 22. Poate face diferența dintre afirmații care conțin fapte și afirmații care conțin opinii
12.	Abilități de ascultare și observare	23. Acordă atenție nu doar celor spuse ci și felului în care sunt spuse

		24. Urmărește gesturile și limbajul corporal general al vorbitorilor pentru a-și putea da seama de sensul a ceea ce spun
13.	Empatie	25. Exprimă compasiune când vede lucruri rele care li se întâmplă altor persoane 26. Încearcă să-și înțeleagă prietenii mai bine imaginându-și cum arată lucrurile din perspectiva lor
14.	Flexibilitate și adaptabilitate	27. Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar 28. Își ajustează modul de lucru atunci când e necesar
15.	Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	29. Își poate transmite mesajul către ceilalți 30. Reușește să interacționeze bine cu ceilalți comunicând cu claritate
16.	Abilități de cooperare	31. Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane 32. Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare
17.	Abilități de rezolvare a conflictelor	33. Poate încuraja ascultarea activă și discuția deschisă ca modalitate de a gestiona un conflict 34. Poate încuraja părțile implicate în conflicte să se asculte activ una pe cealaltă și să-și împărtășească problemele și grijile
18.	Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	35. Poate descrie modalitățile în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul 36. Poate reflecta în mod critic asupra propriei persoane dintr-o gamă de perspective diferite
19.	Cunoștințe și înțelegere critică privind limba și comunicarea	37. Poate explica felul în care diferite forme lingvistice sunt folosite în diferite situații și contexte 38. Poate reflecta în mod critic asupra felului în care diferite stiluri de comunicare pot duce la blocaje în comunicare
20.	Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	39. Poate explica felul în care oamenii se pot proteja și apăra de propagandă 40. Poate evalua impactul societății asupra lumii naturale, de exemplu, în ceea ce privește creșterea populației, dezvoltarea populației, consumarea resurselor etc.

TABEL DE DESCRIPTORI

pentru disciplina Educație pentru societate la programe de formare profesională tehnică secundară cu durata de doi ani de studii

Nr. dr	Competență	Descriptori de competență
1.	Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului	1. Susține că toată lumea trebuie să recunoască libertățile fundamentale ale fiecărei ființe umane 2. Apără ideea că drepturile omului sunt necesare pentru ca fiecare ființă umană să poată trăi cu demnitate
2.	Valorizarea diversității culturale	3. Promovează ideea că întotdeauna trebuie să ne străduim să dezvoltăm o înțelegere reciprocă și un dialog semnificativ între persoane și grupuri care sunt percepute ca „diferite” unele de altele 4. Exprimă părerea că diversitatea culturală dintr-o societate trebuie să fie valorizată și apreciată
3.	Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității, și a statului de drept	5. Susține că legile trebuie întotdeauna să fie aplicate și îndeplinite în mod echitabil 6. Susține că alegerile democratice trebuie întotdeauna organizate în mod liber și corect, conform standardelor internaționale și legislației naționale și fără nici un fel de fraudă
4.	Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	7. Manifestă interes pentru a învăța despre credințele, valorile, tradițiile și viziunile asupra lumii ale altor persoane 8. Exprimă că este dispus(ă) să relaționeze cu persoane care sunt percepute ca fiind diferite de sine
5.	Respect	9. Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima 10. Îi tratează pe toți oamenii cu respect indiferent de mediul cultural din care provin
6.	Spirit civic	11. Exprimă că este dispus(ă) să coopereze și să lucreze cu ceilalți; 12. Colaborează cu alte persoane pentru cauze de interes comun.
7.	Responsabilitate	13. Arată că acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuni 14. Își asumă răspunderea pentru propriul comportament
8.	Auto-eficacitate	15. Exprimă încredere că poate să întreprindă acțiunile necesare pentru a atinge un scop 16. Dă dovadă de încredere în propria abilitate de a reuși
9.	Toleranța ambiguității	17. Interacționează bine cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite 18. Se simte confortabil cu diferite tipuri de persoane
10.	Abilități de învățare autonomă	19. Dă dovadă că are abilitatea de a identifica resurse pentru învățare (de ex. oameni, cărți, internet etc.) 20. Caută să clarifice noile informații întrebând alte persoane atunci când e nevoie
11.	Abilități analitice și de gândire critică	21. Poate trage concluzii pe baza analizei unui argument 22. Poate face diferența dintre afirmații care conțin fapte și afirmații care conțin opinii
12.	Abilități de ascultare și observare	23. Acordă atenție nu doar celor spuse ci și felului în care sunt spuse 24. Urmărește gesturile și limbajul corporal general al

		vorbitorilor pentru a-și putea da seama de sensul a ceea ce spun
13.	Empatie	25. Exprimă compasiune când vede lucruri rele care li se întâmplă altor persoane 26. Încearcă să-și înțeleagă prietenii mai bine imaginându-și cum arată lucrurile din perspectiva lor
14.	Flexibilitate și adaptabilitate	27. Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar 28. Își ajustează modul de lucru atunci când e necesar
15.	Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	29. Își poate transmite mesajul către ceilalți 30. Reușește să interacționeze bine cu ceilalți comunicând cu claritate
16.	Abilități de cooperare	31. Poate lucra în mod eficace și respectuos cu alte persoane 32. Acceptă responsabilitatea comună pentru munca în colaborare
17.	Abilități de rezolvare a conflictelor	33. Poate încuraja ascultarea activă și discuția deschisă ca modalitate de a gestiona un conflict 34. Poate încuraja părțile implicate în conflicte să se asculte activ una pe cealaltă și să-și împărtășească problemele și grijile
18.	Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	35. Poate descrie modalitățile în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul 36. Poate reflecta în mod critic asupra propriei persoane dintr-o gamă de perspective diferite
19.	Cunoștințe și înțelegere critică privind limba și comunicarea	37. Poate reflecta în mod critic asupra felului în care diferiți interlocutori pot percepe sensuri diferite din aceeași informație 38. Poate reflecta în mod critic asupra felului în care diferite stiluri de comunicare pot duce la blocaje în comunicare
20.	Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	39. Poate explica felul în care oamenii se pot proteja și apăra de propagandă 40. Poate evalua impactul societății asupra lumii naturale, de exemplu, în ceea ce privește creșterea populației, dezvoltarea populației, consumarea resurselor etc

TABEL DE DESCRIPTORI

pentru disciplina Educație pentru societate la programe de formare profesională tehnică secundară cu durata de trei ani de studii

Anul II

Nr. dr	Competență	Descriptori de competență
1.	Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului	1. Susține că toată lumea trebuie să recunoască libertățile fundamentale ale fiecărei ființe umane 2. Susține că toate instituțiile publice trebuie să respecte, să protejeze și să implementeze drepturile omului
2.	Valorizarea diversității culturale	3. Susține că trebuie să promovăm comunicarea și dialogul între oamenii provenind din medii culturale diferite 4. Susține că trebuie să încercăm să învățăm unii de la alții pentru a avea o înțelegere mai profundă a propriilor specificități culturale și a specificităților culturale ale celorlalți
3.	Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității, și a statului de drept	5. Exprimă părerea că deciziile publice trebuie întotdeauna luate și aplicate în conformitate cu legile și regulamentele 6. Exprimă părerea că elaborarea legilor trebuie să fie controlată de persoane care au fost alese de popor și sunt responsabile în fața poporului
4.	Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	7. Exprimă apreciere pentru oportunitatea de a avea experiența altor culturi 8. Exprimă că este dispus(ă) să relaționeze cu persoane care sunt percepute ca fiind diferite de sine
5.	Respect	9. Exprimă respect pentru diferite opinii, viziuni asupra lumii și stiluri de viață atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului 10. Exprimă atitudini de respect față de credințele, practicile și stilurile de viață adoptate de alte persoane, atât timp cât acestea nu încalcă drepturile omului
6.	Spirit civic	11. Exprimă că este dispus(ă) să contribuie la îmbunătățirea situației altor persoane din comunitate 12. Exprimă interes pentru chestiunile și problemele publice
7.	Responsabilitate	13. Își respectă angajamentele personale față de alții la timp 14. Dă dovadă de punctualitate
8.	Auto-eficacitate	15. Dă dovadă de încredere că poate să lucreze cu eficacitate 16. Dă dovadă de încredere în propria abilitate de a reuși
9.	Toleranța ambiguității	17. Exprimă că este dispus(ă) să ia în considerare informații contradictorii sau incomplete fără a le respinge în mod automat sau a trage concluzii pripite și premature 18. Caută discuții cu persoane ale căror idei și valori sunt diferite de ale sale
10.	Abilități de învățare autonomă	19. Dă dovadă de abilitatea de a căuta informații în mod independent 20. Caută informații într-o varietate de surse
11.	Abilități analitice și de gândire critică	21. Poate reflecta în mod critic asupra experiențelor trecute pentru a obține informații utile pentru progresul viitor

		22. Poate analiza dovezile atunci când evaluează un argument
12.	Abilități de ascultare și observare	23. Poate asculta în mod eficace pentru a descifra sensurile și intențiile altei persoane 24. Observă cu mare atenție comportamentul persoanelor din alte culturi
13.	Empatie	25. Exprimă compasiune pentru persoanele care sunt tratate nedrept 26. Poate descrie cu acuratețe emoțiile, sentimentele și nevoile altor persoane
14.	Flexibilitate și adaptabilitate	27. Poate schimba deciziile pe care le-a luat în cazul în care consecințele acestor decizii arată că acest lucru este necesar 28. Dă dovadă de flexibilitate atunci când interacționează cu persoane cu o apartenență culturală diferită de cea proprie
15.	Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	29. Pune întrebări care arată că înțelege pozițiile altor persoane 30. Poate convinge și negocia cu alte persoane
16.	Abilități de cooperare	31. Lucrează constant cu ceilalți pentru a realiza sarcinile și a atinge scopurile 32. Caută oportunități de a lucra în cooperare cu alte persoane
17.	Abilități de rezolvare a conflictelor	33. Poate identifica opțiuni de gestionare a conflictelor 34. Găsește soluții la conflicte care sunt avantajoase pentru toată lumea
18.	Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	35. Poate reflecta în mod critic asupra propriilor valori și credințe 36. Poate reflecta în mod critic asupra propriei perspective/ propriilor perspective asupra lumii
19.	Cunoștințe și înțelegere critică privind limba și comunicarea	37. Poate reflecta în mod critic asupra felului în care diferiți interlocutori pot percepe sensuri diferite din aceeași informație 38. Poate reflecta în mod critic asupra felului în care comunicarea interculturală poate influența relațiile dintre oameni aparținând unor culturi diferite
20.	Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	39. Poate reflecta în mod critic asupra valorilor, comportamentelor și stilurilor de viață care sunt necesare pentru un viitor sustenabil 40. Poate reflecta în mod critic asupra provocărilor legate de drepturile omului care există în propria sa comunitate și societate

Anul III

Nr. dr	Competență	Descriptori de competență
1.	Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului	1. Apără ideea că drepturile omului sunt necesare pentru ca fiecare ființă umană să poată trăi cu demnitate 2. Exprimă părerea că toate legile trebuie să fie compatibile cu standardele și normele internaționale privind drepturile omului
2.	Valorizarea diversității culturale	3. Susține că dialogul intercultural trebuie folosit pentru a ne ajuta să ne recunoaștem diferitele identități și apartenențe culturale 4. Susține că dialogul intercultural trebuie folosit pentru a

		dezvolta respectul și o cultură a „conviețuirii”
3.	Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității, și a statului de drept	5. Exprimă părerea că publicul trebuie să aibă acces la informațiile despre politicile publice și implementarea lor 6. Susține că trebuie să existe măsuri eficace împotriva acțiunilor autorităților publice care încalcă drepturile civile
4.	Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	7. Caută și acceptă oportunități de a întâlni oameni cu valori, obiceiuri și comportamente diferite 8. Îi place să aibă discuții cu oameni ale căror idei și valori sunt diferite de ale sale
5.	Respect	9. Exprimă atitudini de respect față de persoanele care sunt diferite de sine 10. Exprimă respect pentru persoanele care au opinii politice diferite de cele proprii
6.	Spirit civic	11. Se implică activ în probleme ale comunității 12. Participă la procesele decizionale referitoare la chestiunile, preocupările și binele comun ale comunității
7.	Responsabilitate	13. Dă dovadă că își asumă responsabilitatea pentru propriile greșeli 14. Își respectă angajamentele față de alții în mod constant
8.	Auto-eficacitate	15. Dă dovadă de încredere că poate să ia decizii cu privire la cea mai bună modalitate de a gestiona o problemă 16. Dă dovadă de încredere că poate să-și atingă scopurile în viață
9.	Toleranța ambiguității	17. Se simte confortabil în situații noi 18. Exprimă dorința ca propriile idei și valori să fie puse la îndoială
10.	Abilități de învățare autonomă	19. Poate folosi tehnologii ale informației în mod eficace pentru a accesa, cerceta, organiza și integra informațiile 20. Poate evalua credibilitatea surselor de informații sau sfaturilor în mod independent
11.	Abilități analitice și de gândire critică	21. Poate judeca dacă materialele analizate sunt adevărate, exacte sau de încredere 22. Poate analiza motivele, intențiile și scopurile persoanelor care generează propagandă, stereotipuri, intoleranță și discurs instigator la ură în mass-media (de ex. în ziare și la TV)
12.	Abilități de ascultare și observare	23. Urmărește limbajul corporal al altor persoane pentru a înțelege mai bine ce încearcă să spună acestea 24. Folosește indiciile nonverbale ale altor persoane pentru a le identifica gândurile și preocupările neexprimate
13.	Empatie	25. Este afectat(ă) când vede că o persoană este exclusă dintr-un grup 26. Identifică cu acuratețe sentimentele celorlalți, chiar și atunci când aceștia nu doresc să le arate
14.	Flexibilitate și adaptabilitate	27. Își ajustează stilul de interacțiune pentru a interacționa mai eficace cu alte persoane, atunci când e nevoie 28. Adoptă normele socioculturale ale altor grupuri culturale țintă atunci când interacționează cu membrii acelor grupuri
15.	Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	29. Poate gestiona blocajele în comunicare reformulând, revizuind sau simplificând ceea ce nu a fost înțeles în

		<p>procesul de comunicare</p> <p>30. Poate evita cu succes neînțelegerile interculturale</p>
16.	Abilități de cooperare	<p>31. Îi face pe ceilalți să se simtă confortabil în cadrul grupului atunci când se confruntă cu o problemă</p> <p>32. Când lucrează într-un grup, solicită și folosește abilitățile, ideile și părerile celorlalți membri ai grupului</p>
17.	Abilități de rezolvare a conflictelor	<p>33. Când gestionează conflicte, se concentrează constant pe problemele prezente relevante și evită să lase problemele secundare sau irelevante să influențeze rezultatul</p> <p>34. Poate îmbunătăți posibilele compromisuri sau soluții la conflicte</p>
18.	Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	<p>35. Poate reflecta în mod critic asupra propriilor sale prejudecăți și stereotipuri și asupra a ceea ce stă la baza lor</p> <p>36. Poate reflecta în mod critic asupra felului în care judecățile sale sunt influențate de propriile apartenențe culturale</p>
19.	Cunoștințe și înțelegere critică privind limba și comunicarea	<p>37. Poate reflecta în mod critic asupra câtorva efecte pe care le pot avea diferitele stiluri de folosire a limbajului în situații sociale și de muncă</p> <p>38. Poate reflecta în mod critic asupra diferitelor norme de comunicare care sunt folosite în cel puțin o altă cultură sau un alt grup social</p>
20.	Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	<p>39. Poate reflecta în mod critic asupra faptului că viziunea sa asupra lumii este doar una din multele viziuni asupra lumii</p> <p>40. Poate explica ce anume îi face pe oameni vulnerabili la propagandă</p>

TABEL DE DESCRIPTORI
 pentru disciplina Educație pentru societate la programe de formare profesională tehnică
 postsecundară și postsecundară nonterțiară

Anul I

Nr.d	Competență	Descriptori de competență
1.	Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului	1. Susține că toate instituțiile publice trebuie să respecte, să protejeze și să implementeze drepturile omului 2. Susține că toată lumea trebuie să recunoască libertățile fundamentale ale fiecărei ființe umane
2.	Valorizarea diversității culturale	3. Exprimă părerea că diversitatea culturală dintr-o societate trebuie să fie valorizată pozitiv și apreciată 4. Promovează ideea că trebuie să fim toleranți față de credințele diferite pe care le au alte persoane în societate
3.	Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept	5. Susține că alegerile democratice trebuie întotdeauna organizate în mod liber și corect 6. Exprimă părerea că persoanele alese în funcții publice nu trebuie să abuzeze de putere sau să depășească limitele autorității stabilite prin lege
4.	Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	7. Apreciază pozitiv discuțiile cu persoane ale căror idei și valori sunt diferite de ale sale 8. Manifestă toleranță față de persoane cu idei și valori diferite
5.	Respect	9. Oferă spațiu celorlalți pentru a se putea exprima 10. Exprimă respect pentru diferite opinii sau idei atâta timp cât acestea nu încalcă drepturile omului
6.	Spirit civic	11. Exprimă disponibilitatea de a participa la luarea deciziilor colective la nivelul școlii 12. Se implică activ în alegerea reprezentanților în Consiliul Elevilor
7.	Responsabilitate	13. Arată că își asumă responsabilitatea pentru deciziile luate, inclusiv pentru propriile greșeli 14. Demonstrează punctualitate
8.	Auto-eficacitate	15. Arată încredere în propria capacitate de a lua decizii 16. Exprimă credința că poate să desfășoare activitățile pe care le-a planificat
9.	Toleranța ambiguității	17. Interacționează pozitiv cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite 18. Abordează în mod pozitiv și constructiv situațiile ce presupun incertitudine
10.	Abilități de învățare autonomă	19. Poate aduna informații în mod eficace folosind o varietate de tehnici și surse 20. Poate selecta sursele de informații și sfaturi cele mai de încredere
11.	Abilități analitice și de gândire critică	21. Poate construi o argumentație logică în favoarea sau împotriva unei anumite interpretări 22. Poate sintetiza idei și dovezi din diverse domenii pentru formularea unui discurs
12.	Abilități de ascultare și observare	23. Ascultă cu atenție pentru a descifra sensul celor comunicate și intențiile celor care comunică 24. Observă limbajul corporal al interlocutorului, pentru a înțelege ce vrea

		să spună
13.	Empatie	25. Încearcă să-și înțeleagă mai bine pe cei din jur imaginându-și cum arată lucrurile din perspectiva lor 26. Exprimă compasiune pentru persoanele care sunt tratate nedrept
14.	Flexibilitate și adaptabilitate	27. Își ajustează modul de lucru atunci când e necesar 28. Își modifică părerile dacă i se demonstrează prin argumente raționale că acest lucru este necesar
15.	Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	29. Reușește să interacționeze bine cu ceilalți comunicând cu claritate 30. Adresează întrebări ce arată înțelegerea poziției celorlalți
16.	Abilități de cooperare	31. Îi ajută pe ceilalți membri ai grupurilor în îndeplinirea sarcinilor comune 32. Participă în mod consecvent la activitățile de grup
17.	Abilități de rezolvare a conflictelor	33. Încurajează părțile implicate într-un conflict să se asculte reciproc, împărtășindu-și opiniile și preocupările 34. Utilizează negocierea pentru soluționarea unui conflict
18.	Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	35. Poate reflecta în mod critic asupra modalităților în care gândurile și emoțiile sale îi influențează comportamentul 36. Poate reflecta critic asupra propriei persoane din mai multe perspective
19.	Cunoștințe și înțelegere critică privind limba și comunicarea	37. Poate explica felul în care diferite forme lingvistice sunt folosite în diferite situații și contexte 38. Poate reflecta în mod critic asupra felului în care diferite stiluri de comunicare pot duce la blocaje în comunicare
20.	Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	39. Poate reflecta critic asupra mecanismelor de funcționare a democrației 40. Poate reflecta critic asupra unei probleme a localității sau a societății cu raportare la principiile drepturilor omului, democrației, statului de drept și respectului pentru diversitatea culturală

Anul II

Nr. dr	Competență	Descriptori de competență
1.	Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului	1. Susține că toate instituțiile publice trebuie să respecte, să protejeze și să implementeze drepturile omului 2. Apără ideea că drepturile omului sunt necesare pentru ca fiecare ființă umană să poate trăi cu demnitate
2.	Valorizarea diversității culturale	3. Promovează ideea că întotdeauna trebuie să ne străduim să dezvoltăm o înțelegere reciprocă și un dialog semnificativ între persoane și grupuri care sunt percepute ca „diferite” unele de altele 4. Susține că dialogul intercultural trebuie folosit pentru a dezvolta respectul și o cultură a „convețuirii”
3.	Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept	5. Exprimă părerea că toți cetățenii trebuie să fie tratați în mod egal și imparțial în fața legii 6. Exprimă părerea că deciziile publice trebuie luate și aplicate în conformitate cu legile și regulamentele

4.	Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	7. Exprimă interes pentru a lucra împreună cu alte persoane provenind din medii culturale diferite 8. Exprimă că este dispus(ă) să relaționeze cu persoane care sunt percepute ca fiind diferite de sine
5.	Respect	9. Exprimă respect pentru ceilalți pe baza recunoașterii demnității tuturor persoanelor și a drepturilor garantate tuturor 10. Îi tratează pe toți oamenii cu respect indiferent de mediul cultural din care provin
6.	Spirit civic	11. Colaborează cu alte persoane pentru cauze de interes comun 12. Exprimă interes pentru chestiunile și problemele publice
7.	Responsabilitate	13. Arată că acceptă responsabilitatea pentru propriile acțiuni 14. Dă dovadă că își asumă responsabilitate pentru propriile greșeli
8.	Auto-eficacitate	15. Dă dovadă de încredere în propria abilitate de a reuși 16. Dă dovadă de încredere că poate să ia decizii cu privire la cea mai bună modalitate de a gestiona o problemă
9.	Toleranța ambiguității	17. Interacționează bine cu alte persoane care au o varietate de puncte de vedere diferite 18. Exprimă că este dispus(ă) să ia în considerare informații contradictorii sau incomplete fără a le respinge în mod automat sau a trage concluzii pripite și premature
10.	Abilități de învățare autonomă	19. Poate integra cunoștințe din diferite materii/domenii de învățare 20. Dă dovadă că are abilitatea de a monitoriza, defini, organiza în ordinea priorităților și realiza sarcini fără supraveghere directă
11.	Abilități analitice și de gândire critică	21. Poate reflecta în mod critic asupra experiențelor trecute pentru a obține informații utile pentru progresul viitor 22. Poate analiza dovezile atunci când evaluează un argument
12.	Abilități de ascultare și observare	23. Poate asculta în mod eficient pentru a descifra sensurile și intențiile altei persoane 24. Observă cu mare atenție comportamentul persoanelor din alte culturi
13.	Empatie	25. Exprimă compasiune pentru persoanele care sunt tratate nedrept 26. Poate descrie cu acuratețe emoțiile, sentimentele și nevoile altor persoane
14.	Flexibilitate și adaptabilitate	27. Poate schimba deciziile pe care le-a luat în cazul în care consecințele acestor decizii arată că acest lucru este necesar 28. Dă dovadă de flexibilitate atunci când interacționează cu persoane cu o apartenență culturală diferită de cea proprie
15.	Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	29. Reușește să interacționeze bine cu ceilalți comunicând cu claritate 30. Poate convinge și negocia cu alte persoane
16.	Abilități de cooperare	31. Lucrează constant cu ceilalți pentru a realiza sarcinile și a atinge scopurile 32. Caută oportunități de a lucra în cooperare cu alte persoane
17.	Abilități de rezolvare a conflictelor	33. Poate identifica opțiuni de gestionare a conflictelor 34. Găsește soluții la conflicte care sunt avantajoase pentru toată lumea

18.	Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	35. Poate reflecta în mod critic asupra propriilor motive, nevoi și scopuri 36. Poate reflecta în mod critic asupra propriei perspective/propriilor perspective asupra lumii
19.	Cunoștințe și înțelegere critică privind limba și comunicarea	37. Poate reflecta în mod critic asupra câtorva efecte pe care le pot avea diferitele stiluri de folosire a limbajului în situații sociale și de muncă 38. Poate reflecta în mod critic asupra diferitelor norme de comunicare care sunt folosite în cel puțin o altă cultură sau un alt grup social
20.	Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	39. Poate explica înțelesul unor concepte juridice de bază, incluzând justiție, egalitate, nevoia de legi și regulamente și statul de drept 40. Poate reflecta în mod critic asupra valorilor, comportamentelor și stilurilor de viață care sunt necesare pentru un viitor sustenabil

Anul III

Nr.dr	Competență	Descriptori de competență
1.	Valorizarea demnității umane și a drepturilor omului	1. Apără ideea că drepturile omului sunt necesare pentru ca fiecare ființă umană să poată trăi cu demnitate 2. Exprimă părerea că toate legile trebuie să fie compatibile cu standardele și normele internaționale privind drepturile omului
2.	Valorizarea diversității culturale	3. Susține că trebuie să promovăm comunicarea și dialogul între oameni provenind din medii culturale diferite 4. Susține că trebuie să încercăm să învățăm unii de la alții pentru a avea o înțelegere mai profundă a propriilor specificații culturale și a specificațiilor culturale ale celorlalți
3.	Valorizarea democrației, justiției, echității, egalității și a statului de drept	5. Susține că legile trebuie întotdeauna să fie aplicate și îndeplinite în mod echitabil 6. Susține că democrația trebuie întotdeauna protejată și respectată ca fundament esențial al acțiunilor realizate împreună cu ceilalți membri ai societății
4.	Deschidere pentru diferențele culturale și pentru alte convingeri, practici și viziuni asupra lumii	7. Caută și acceptă oportunități de a întâlni oameni cu valori, obiceiuri și comportamente diferite 8. Caută să aibă contact cu alte persoane pentru a învăța despre cultura lor
5.	Respect	9. Exprimă atitudini de respect față de credințele, practicile și stilurile de viață adoptate de alte persoane, atâta timp cât acestea nu încalcă drepturile omului 10. Exprimă respect pentru diferite opinii sau idei, atâta timp cât acestea nu încalcă drepturile omului
6.	Spirit civic	11. Exprimă că este dispus(ă) să contribuie la îmbunătățirea situației altor persoane din comunitate 12. Exprimă angajament de a nu rămâne un spectator atunci când demnitatea și drepturile celorlalți sunt încălcate
7.	Responsabilitate	13. Își asumă responsabilitatea pentru propriul comportament 14. Își respectă angajamentele personale față de alții la timp
8.		15. Dacă dorește să se schimbe, exprimă încrederea că poate să o facă

		16. Dă dovadă de încredere că poate să gestioneze evenimente neașteptate în mod eficient
9.	Toleranța ambiguității	17. Exprimă acceptarea lipsei de claritate 18. Exprimă dorința ca propriile idei și valori să fie puse la îndoială
10.	Abilități de învățare autonomă	19. Poate folosi tehnologii ale informației în mod eficace pentru a accesa, cerceta, organiza și integra informațiile 20. Poate evalua credibilitatea surselor de informații sau sfaturilor în mod independent
11.	Abilități analitice și de gândire critică	21. Poate judeca dacă materialele analizate sunt adevărate, exacte sau de încredere 22. Poate analiza motivele, intențiile și scopurile persoanelor care generează propagandă, stereotipuri, intoleranță și discurs instigator la ură în mass-media (de ex. ziare, TV)
12.	Abilități de ascultare și observare	23. Urmărește gesturile și limbajul corporal general al vorbitorilor pentru a-și putea da seama de sensul a ceea ce spun 24. Folosește indiciile nonverbale ale altor persoane pentru a le identifica gândurile și preocupările neexprimate
13.	Empatie	25. Este afectat(ă) când vede că o persoană este exclusă dintr-un grup 26. Identifică cu acuratețe sentimentele celorlalți, chiar și atunci când aceștia nu doresc să le arate
14.	Flexibilitate și adaptabilitate	27. Își ajustează stilul de interacțiune pentru a interacționa mai eficace cu alte persoane, atunci când e nevoie 28. Adoptă normele socioculturale ale altor grupuri culturale țintă atunci când interacționează cu membrii acelor grupuri
15.	Abilități lingvistice, comunicative și plurilingve	29. Poate identifica atunci când o persoană îl/o aude, dar nu ascultă cu adevărat ceea ce spune 30. Poate gestiona blocajele în comunicare reformulând, revizuind sau simplificând ceea ce nu a fost înțeles în procesul de comunicare
16.	Abilități de cooperare	31. Îi face pe ceilalți să se simtă confortabil în cadrul grupului atunci când se confruntă cu o problemă 32. Când lucrează într-un grup, solicită și folosește abilitățile, ideile și părerile celorlalți membri ai grupului
17.	Abilități de rezolvare a conflictelor	33. Când gestionează conflicte, se concentrează constant pe problemele prezente relevante și evită să lase problemele secundare sau irelevante să influențeze rezultatul 34. Poate îmbunătăți posibilele compromisuri sau soluții la conflicte
18.	Cunoștințe și înțelegere critică privind propria persoană	35. Poate reflecta în mod critic asupra propriilor sale prejudecăți și stereotipuri și asupra a ceea ce stă la baza lor 36. Poate reflecta în mod critic asupra felului în care judecățile sale sunt influențate de propriile apartenențe culturale
19.	Cunoștințe și înțelegere critică privind limba și comunicarea	37. Poate descrie diferite norme de comunicare care sunt folosite în cel puțin o altă cultură sau un alt grup social 38. Poate descrie efecte pe care le pot avea diferitele stiluri de folosire a limbajului în situații sociale și de muncă
20.	Cunoștințe și înțelegere critică privind lumea	39. Poate descrie efectele pe care le are propaganda în lumea contemporană 40. Poate explica ce anume îi face pe oameni vulnerabili la propagandă

